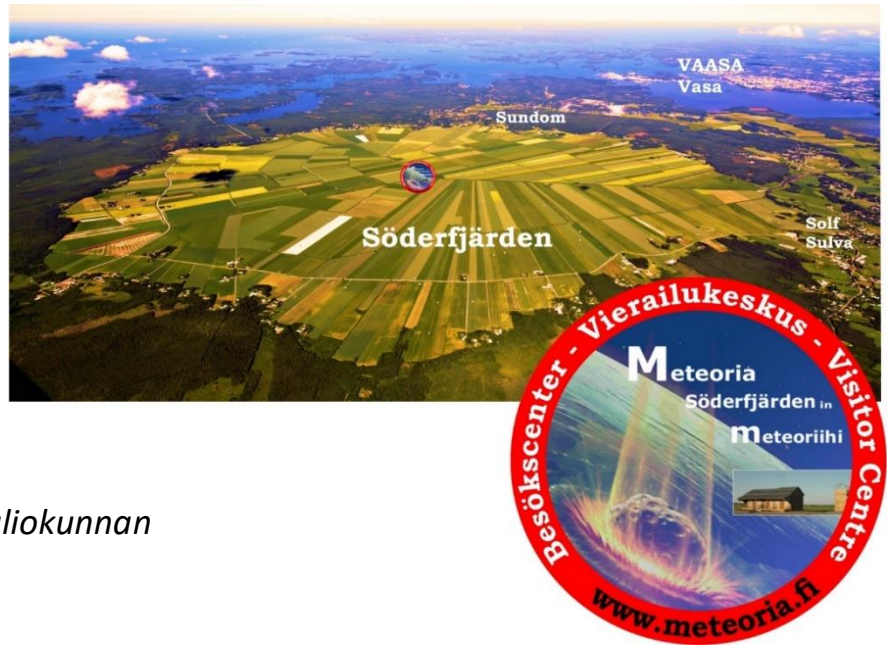
Asiantuntijalausunto
VaV SitJ 25.11.2022

SUNDOM 22.11.2022

Sundom bygdeförening rf
- kyläyhdistys ylläpitää Söderfjärdenin Meteoriihi -vierailukeskusta, joka on selvästikin ”hotspot” Suomen länsirannikolla, 10 km Vaasan torilta, ja jolla on merkittävää kehityspotentiaalia kestävänä matkailukohteena ja oppimisympäristönä.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Vierailukeskus Söderfjärdenin Meteoriihi esittelee kolmea ainutlaatuista nähtävyyttä:

- **METEORIITTIKRAATTERI tai TÖRMÄYSKRAATTERI**
  - ainutlaatuinen luonnonmuodostuma, yksi maapallon 200 meteoriittikraatterista,
  - ikä > 520 miljoonaa vuotta, mutta erittäin hyvin säilynyt,
  - Suomen kaunein meteoriittikraatteri.

- **LINTUPARATIISI**
  - Suomen tärkein kurkien levähdyspaikka muuttoaikaan, päiväennätys 14 820 kurkea, lisäksi muita harvinaisia lintuja.

- **MAATALOUSALUE**
  - osittain merenpinnan tason alapuolella, kuivatus 100 vuotta sitten, edelleen jatkuvaa pumppausta, nyt erittäin tuottavaa peltoa 2 300 ha.

Meteoriihi on uteliaiden kohtaamispaikka kaikenikäisille. Se on vakiintunut vierailukohde, missä on houkuttelevia, laadukkaita näyttelyitä + tähtitieteellinen observatorio + lintutorni + 100 % uusiutuva energiatuotanto. Kokonaisuus, joka houkuttelee kävijöitä läheltä ja kaukaa. Samalla Söderfjärdenin ainutlaatuinen kulttuuriperintö tulee suojelluksi.

- *Keskuksen kokonaiskävijämäärä nousee yli 10 000:een/vuosi, siitä noin kolmannes opastetaan sisänäyttelyissä – vieraskirjoista löytyy kävijöiden nimet noin 140 maasta. Ryhmäkäyntejä/vuosi on noin 100, joista kolmannes on koululaisryhmiä.*

Suuren medianäkyvyyden ansiosta Meteoriihi tuo jatkuvasti esille Vaasan seutua, markkinoi kaupunkia ja maaseutua. Viime aikojen näkyvyys monissa medioissa on nähtävissä verkkosivuilla: www.meteoria.fi (> Aktuellt ja > Ajankohtaista).

Meteoriihen tärkeimmät nähtävyydet avattiin vuonna 2008, sen jälkeen on tapahtunut jatkuvaa kehitystä ja laajentumista vuosien varrella.
Sundom bygdeföreningin jäsenet ovat tehneet tuhansia talkootunteja Meteoriihellä. Rakentamisen, kehittämisen ja toiminnan rahoitukseen ovat osallistuneet rahastot, säätiöt, valtio, EU ja Vaasan kaupunki.

UUSIA KEHITYSASKELEITA

Meteoriihen ja Söderfjärdenin potentiaalin parempaa hyödyntämistä varten:

I. **Pedagoginen kehittäminen LEADER-projektissa, URKRATER 2020-2022** yhteistyössä Åbo Akademin kanssa - Meteoriihen digitaalisen näyttelyvalikoiman ja pedagogiikan kehittäminen erityisesti lapsia ja nuoria ajatellen, katso mm. lyhyet videot keskuksen YouTube-kanavalla https://yt.meteoria.fi.
Yhteistyötä myös Uumajan yliopiston Curiosumin tiedekeskuksen kanssa.

II. Jatkuvaa tutkimusta ja Söderfjärdenin meteoriittikraatterin uusien löytöjen tunnetuksi tekemistä näyttelyssä yhteistyössä mm. Geologian tutkimuskeskuksen, Åbo Akademin, Helsingin yliopiston, Tarton yliopiston, Göteborgin yliopiston ja Uppsalan yliopiston kanssa.

III. Näyttelyrakennuksen laajennus (+ 42 m2) - Leader-projekti 2022-2023. Lämpimän meteoriitti-/luentorakennuksen meneillään oleva laajennus käsittää uuden näyttelyosan lisäksi myös pienen keittiön ja kompostoivan sisäkäymälän rakentamisen. Talousvesi saadaan puhdistamalla sadevettä. Näyttelyn vierailijat voivat löytää täältä tietoa omille kestäville, ilmastoälykkäille projekteilleen.

IV. Uusiutuvan energian tuotannon ja energian varastoinnin innovatiivinen päivitys Leader-projektissa ENERGI PLUS 2022-2023, jotta voidaan tarjota ympärivuotista toimintaa laajennetussa meteoriitti-/luentorakennuksessa, hanke tapahtuu yhteistyössä Åbo Akademin ja ammattikorkeakoulu Novian kanssa.

Ympäristön kestävyys on ollut keskuksen ohjaavana tavoitteena alusta alkaen. Omaa uusiutuvan energian tuotantoa on laajennettu kasvavien tarpeiden mukaan. Käytössä on aurinkopaneeleja, tuuliturbiini ja akkuja energian varastointiin. Varavoimana toimii biodieselkäyttöinen generaattori.

Ympärivuotisen toiminnan aiheuttamaan energiansaantitarpeeseen vastaamiseksi suunnitellaan nyt laajennusta aurinkopaneelien ja laajennetun akkupankin muodossa.

Meteoriihen energiantuotanto ja sen ohjaus ovat pienimuotoisen vihreän energian malli ja opettavainen oppimisväline koululaisryhmille. Meteoriihen off-grid energiajärjestelmä toimii "living lab'ina" Vaasan yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijoille, mm. energiatekniikan ja energianhallinnan tietotekniikan diplomitöille.

V. Meteoriihi sai Sustainable Travel Finland, STF-sertifikaatin Visit Finlandilta keväällä 2022 tunnustuksena siitä, että keskus on pätevä, ilmastoälykäs matkailualan toimija ja kestävän kehityksen edelläkävijä.

Meteoriihi on tähän asti ainoa vierailukohde ("attraction"= nähtävyys) Visit Vaasan alueella, jolle on myönnetty STF-merkki.

Meteoriihi on mukana tusinan suuren "nähtävyyden" joukossa eri puolilla maata, mm. Muumimaailma, Särkänniemen teemapuisto ja Suomenlinna.

Muuta ajankohtaista

- Ilmatieteen laitos haluaa rakentaa valtakunnallisen sääaseman Meteoriihen viereen.
- Verkkokamera lintutornissa Birdlife Finlandin kanssa.
- Yhteistyö Lappajärven Geopark-toimijoiden kanssa.
- CanSat-tölkkisatelliitti -kilpailu lukioille ja toisen asteen kouluille Suomesta, Ruotsista ja Virosta Avaruustutkimusseuran ja ESEROn (European Space Education Resource Office) kanssa 30.3-2.4 2023.
- Kestävän kehityksen videoprojekti Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK:in kanssa vuonna 2023.

OSA-AIKAINEN TOIMINNANJOHTAJA – ILMEINEN TARVE VUODESTA 2023 ALKAEN.

Meteoriihen kasvava toiminta sekä Söderfjärdenin potentiaali matkailukohteena ja oppimisympäristönä asettaa yhä enemmän haasteita yhdistyksen vapaaehtoisille työntekijöille.

Nyt viidentoista menestyksekkään kauden jälkeen on aika luoda lisää eteenpäin katsovaa toimintaa ja strategia, johon kuuluu mm. osa-aikainen toiminnanjohtaja.

Tätä varten haemme valtion budjetista vuodelle 2023 rahoitusta 100 000 euroa.

Ystävällisin terveisin

Sundom 22.11. 2022

Kjell Nybacka
Sundom bygdeförening
puheenjohtaja

Anna Bonde
Meteoria-sektionen
puheenjohtaja

Matts Andersén
Meteoriihi-jaosto
projektisihteeri
matts.andersen@sundom.fi
tfn 045 632 4024